

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
40

RYNEK ZIEMNIAKA

stan i perspektywy

R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1992 ROKU

ISSN 1231-2762

**ANALIZY
RYNKOWE**

Redaktor naczelny
Jadwiga Seremak-Bulge

LISTOPAD 2013

RADA PROGRAMOWA ROLNICZYCH ANALIZ EKONOMICZNYCH:

Maria Zwolińska (przewodnicząca)
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący)
Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny)
Piotr Szajner (sekretarz redakcji)
Tadeusz Chrościcki
Bogumiła Kasperowicz
Krystyna Świetlik
Iwona Szczepaniak
Marzena Trajer
Barbara Domaszewicz

KOMITET REDAKCYJNY:

Maria Zwolińska, Andrzej Kowalski, Jadwiga Seremak-Bulge, Piotr Szajner, Marzena Trajer,
Ewa Machowina

REDAKTOR RYNKU ZIEMNIAKA:

Wiesław Dzwonkowski

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
Kierownik Zakładu – Piotr Szajner
SKŁAD I DRUK: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB
NAKŁAD: 1300 egz. Ark. wyd. 3,24

Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych prosimy o podanie źródła

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Uwarunkowania makroekonomiczne <i>Tadeusz Chrościcki</i>	6
II. Rynek ziemniaków w Europie i na świecie <i>dr hab. Jerzy Rembeza</i>	7
III. Produkcja i podaż ziemniaków w Polsce <i>mgr Wiesław Dzwonkowski, dr inż. Tadeusz Oleksiak</i>	10
IV. Popyt na ziemniaki <i>mgr Wiesław Dzwonkowski, dr Iwona Szczepaniak, mgr inż. Teresa Zdziarska mgr inż. Martyn Mieczkowski</i>	16
V. Handel zagraniczny ziemniakami, przetworami ziemniaczanymi i produktami skrobiowymi <i>mgr Wiesław Dzwonkowski</i>	25
VI. Ceny ziemniaków i ich przetworów <i>mgr Wiesław Dzwonkowski</i>	30

REASUMPCJA

Bardzo wysokie ceny w poprzednim sezonie spowodowały wzrost arealów uprawy ziemniaków tylko w niektórych krajach UE. W skali całego ugrupowania w 2013 r. zbiory ziemniaków w UE wyniosły około 55 mln ton i były nieznacznie wyższe od skrajnie niskich zbiorów z 2012 r. W krajach mających decydujący wpływ na europejski rynek ziemniaków (Belgia, Francja, Holandia, Niemcy i Wlk. Brytania) areal uprawy ziemniaków jadalnych wzrósł średnio o 4%, a zbiory o 1-2%. W efekcie ceny ziemniaków na rynkach zachodnioeuropejskich są niższe niż w poprzednim sezonie, ale znacząco przekraczają średnią z ostatniego pięciolecia.

W 2013 r. w Polsce powierzchnia uprawy ziemniaków, według szacunków IERiGŻ-PIB wyniosła ok. 300 tys. ha i była mniejsza od ubiegłorocznej o ok. 20%. Plony szacuje się na 214 dt/ha, wobec 242 dt/ha w roku poprzednim i 190 dt/ha średnio w latach 2006-2010. Zbiory wyniosły 6,4 mln ton i były o 2,6 mln ton, tj. o blisko 30% mniejsze od zbiorów uzyskanych w 2012 r. i o ok. 35% niższe od średnich zbiorów z lat 2006-2010.

Dwa ostatnie sezony charakteryzowały się stosunkowo niskimi cenami ziemniaków. Natomiast w sezonie

2013/14, z powodu głębokiego spadku produkcji, ceny ziemniaków w Polsce są bardzo wysokie. W pierwszych miesiącach bieżącego sezonu ceny ziemniaków w obrocie targowiskowym były 2-krotnie wyższe niż przed rokiem, a w obrocie hurtowym ich dynamika była jeszcze wyższa. Przewiduje się, że średnie ceny ziemniaków na targowiskach w skali całego sezonu mogą wynieść ok. 128 zł/dt i być o ok. 75% wyższe aniżeli w sezonie 2012/13. Średni poziom cen hurtowych może wynieść ok. 113 zł/dt i osiągnąć poziom prawie 2-krotnie wyższy niż w poprzednim sezonie, a w odniesieniu do średniej z ostatnich pięciu lat będzie to stanowić wzrost o ok. 70%.

Obroty rynkowe ziemniakami wyniosą ok. 3,8 mln ton i będą o ok. 10% niższe w porównaniu z sezonem 2012/13. Zmniejszy się przerób ziemniaków na skrobię i na susze oraz na spirytus, a na frytki i chipsy będzie podobny jak w minionym sezonie. Ponownie obniży się spożycie ziemniaków, a ich sprzedaż do bezpośredniej konsumpcji i samozaopatrzenie może obniżyć się o ok. 6%, odpowiednio do: ok. 2,10 i 1,20 mln ton. Zużycie ziemniaków na pasze będzie rekordowo niskie i wyniesie zaledwie 0,4 mln ton. Przewiduje się, że w sezonie 2013/14 kanałami rynkowymi

(skup, sprzedaż hurtowa, targowiskowa, eksport) rozdysponowane będzie ok. 60% zbiorów.

W ostatnich kilku latach wskaźniki rentowności przedsiębiorstw przemysłu ziemniaczanego były nieco wyższe niż średnie dla całego przemysłu spożywczego. W I półroczu 2013 r. sytuacja ekonomiczno-finansowa przemysłu ziemniaczanego jeszcze się poprawiła, m.in. dzięki wzrostowi przychodów z tytułu wyższych cen uzyskiwanych w eksporcie.

Pod wpływem nienajlepszej jakości ziemniaków zebranych w 2012 r. oraz dynamicznego wzrostu ich cen detalicznych w I połowie 2013 r., spożycie ziemniaków w sezonie 2012/13 zmalało o ok. 4%, do 107 kg w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Przewiduje się, że konsumpcja ziemniaków nieprzetworzonych w sezonie 2013/14 ponownie się zmniejszy, a przetworów będzie podobna jak przed rokiem. Całkowite spożycie bilansowe w bieżącym sezonie prawdopodobnie obniży się o ok. 5%, do ok. 102 kg/mieszkańca.

W sezonie 2012/13 zwiększyła się sprzedaż na rynki zagraniczne przetworów ziemniaczanych i produktów

Tabela 1

Bilans ziemniaków (w tys. ton)

Wyszczególnienie	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14 prognoza
Zbiory	11791	10462	9703	8449	9362	9041	6420
Import	85	113	238	258	138	90	235
Razem do dyspozycji	11876	10575	9941	8707	9500	9131	6655
Zużycie w gospodarstwach	6810	5533	5024	4162	4699	4149	2365
- sadzenie	1395	1270	1002	1016	933	750	750
- spasanie	3915	2833	2632	1816	2436	2119	415
- samozaopatrzenie	1500	1430	1390	1330	1330	1280	1200
Sprzedaż razem	4116	4142	4017	3836	3981	4232	3790
- na konsumpcję	2530	2480	2410	2306	2345	2230	2100
- na zaopatrzenie przemysłu*	1543	1623	1576	1438	1611	1935	1725
- na eksport	43	39	31	92	25	67	15
Ubytki i straty	950	900	900	709	820	750	450

* ziemniaki zużyte przez przemysł, bez względu na przeznaczenie

Źródło: Dane GUS, prognoza IERiGŻ-PIB.

skrobiowych i zmniejszył ich przywóz. Wzrost eksportu i zmniejszył się import ziemniaków do bezpośredniej konsumpcji. Ze względu na spadek produkcji ziemniaków w 2012 r. i wzrost ich cen na europejskich i światowych rynkach, ceny płacone w eksporcie i w imporcie większości przetworów ziemniaczanych były wyższe niż w sezonie poprzednim. Nadwyżka w handlu zagranicznym ziemniakami i ich przetworami w sezonie 2012/13 wyniosła 115 mln EUR, wobec 88 mln EUR w sezonie poprzednim. Natomiast saldo obrotów

produktami w sektorze skrobiowym było ujemne i wyniosło 177 mln EUR, wobec 179 mln EUR w sezonie 2011/12.

W bieżącym sezonie, mimo możliwych kłopotów z zaopatrzeniem w surowiec, utrzyma się wysoki eksport przetworów ziemniaczanych. Zmalałe natomiast sprzedaż na rynki zagraniczne skrobi ziemniaczanej, Eksport ziemniaków do bezpośredniej konsumpcji będzie marginalny. Niedobory ziemniaków na krajowym rynku będą uzupełniane importem, który

wzrośnie w porównaniu z minionym sezonem przynajmniej 2,5-krotnie. Przywóz produktów skrobiowych i przetworów spożywczych z ziemniaków może ponownie obniżyć się o kilka procent.

W 2014 r., mimo bardzo wysokich cen, areal uprawy ziemniaków w Polsce prawdopodobnie nie zostanie zwiększony i wyniesie ok. 300 tys. ha. Przy przeciętnych warunkach pogodowych plony mogą osiągnąć 250 dt/ha, a zbiory ok. 7,5 mln ton.

SUMMARY

Due to the very high prices of the last season, the area of potato production increased in some of the EU countries only. In 2013, the potato harvest within the entire group in the EU amounted to approximately 55 million tonnes and was slightly larger than the extremely small harvest of 2012. In countries with a decisive impact on the European potato market (Belgium, France, the Netherlands, Germany and the United Kingdom), the area of ware potatoes increased by 4% on average, and the harvest by 1-2%. As a result, potato prices in western European markets are lower than during the last season, yet considerably higher than the average for the last five years.

According to IAFE-NRI estimates, in 2013 the area of potato crops in Poland amounted to approximately 300 thousand ha and was approximately 20% smaller than that of last year. The potato yield is estimated at 214 dt/ha, as compared to 242 dt/ha last year and an average of 190 dt/ha in the period of 2006 to 2010. The potato harvest amounted to 6.4 million tonnes; it was 2.6 million tonnes (i.e. nearly 30%) smaller than the harvest of 2012 and about 35% lower than the average harvest of 2006-2010.

The last two seasons were characterised by relatively low potato prices. On the other hand, in the 2013/14 season, due to the large drop in production, po-

tato prices in Poland are very high. In the first months of the current season, the prices of potatoes in market trade were twice as high as last year, and the growth rate was even higher for wholesale trade. It is expected that average potato prices in market fairs throughout the season may amount to approximately PLN 128 per dt, i.e. 75% higher than in the 2012/13 season. The average wholesale price level may amount to approximately PLN 113 per dt, which is twice as high as last season and approximately 70% higher than the average for the last five years.

Market turnover in potatoes will amount to approximately 3.8 million tonnes, i.e. approximately 10% low-

Table 1

Potato balance sheet ('000 tons)

Item	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14 forecast
Crops	11791	10462	9703	8449	9362	9041	6420
Imports	85	113	238	258	138	90	235
Total supplies	11876	10575	9941	8707	9500	9131	6655
On-farm use	6810	5533	5024	4162	4699	4149	2365
- seeds	1395	1270	1002	1016	933	750	750
- feed	3915	2833	2632	1816	2436	2119	415
- self-provision	1500	1430	1390	1330	1330	1280	1200
Market sales	4116	4142	4017	3836	3981	4232	3790
- ware potatoes	2530	2480	2410	2306	2345	2230	2100
- processing potatoes*	1543	1623	1576	1438	1611	1935	1725
- exports	43	39	31	92	25	67	15
Wastes and losses	950	900	900	709	820	750	450

* potatoes processed in the industry irrespectively of the purpose

Source: CSO.

er than in the 2012/13 season. The processing of potatoes into starch and dried vegetables as well as spir- its will decrease, while in the case of chips and crisps it will be similar to that of last season. The consumption of potatoes will decrease again, and their sales for direct consumption and self-supply may drop by about 6%, to approximately 2.10 and 1.20 million tonnes, respectively. The consumption of potatoes for feedingstuffs will be at a record low and will not exceed 0.5 million tonnes. It is estimated that in the 2013/14 season about 59% of the harvest will be distributed through market by channels (sale, wholesale, retail sale and exports).

Over the several recent years, the profitability indicators of potato industry enterprises have been slightly higher than the average for the whole food industry. In the first half of 2013, the financial and economic situation of the potato industry improved even further owing to, among others, the higher revenues from increased prices obtained in exports.

Due to the unsatisfactory quality of potatoes cropped in 2012 and the dynamic increase in their retail prices in the first half of 2013, the consumption of potatoes in the 2012/13 season dropped by nearly 4%, to 107 kg per capita. It is estimated that the consumption of un-processed potatoes will decrease again in the 2013/14 season, while the consumption of processed potato products will be similar to that recorded a year before. The total consumption in the current season will likely decrease by approximately 5%, to about 102 kg per capita.

In the 2012/13 season, the sale of processed potato products as well as starch products in foreign markets was higher, while their imports decreased. The exports of potatoes for direct consumption increased, while imports decreased. Owing to the decreased production of potatoes in 2012 and their increased prices in European and global markets, prices paid in exports and imports for most processed potato products were higher than in the previous season. In the 2012/13 season, the surplus in foreign trade in potatoes and their products amounted to EUR 115 million versus EUR

88 million in the previous season. On the other hand, the balance of trade in starch products was negative and amounted to EUR 177 million, compared to EUR 179 million in the 2011/12 season.

Despite potential problems with the supply of the raw material, the exports of processed potato products will remain high in the current season, while the sales of starch to foreign markets will diminish. The export of potatoes for direct consumption will be marginal. Shortages of potatoes in the domestic market will be supplemented by imports, which will increase at least 2.5 times as compared to the previous season. The imports of starch products and food products from potatoes may decrease again by several per cent.

In 2014, despite very high prices, the area of potato crops is unlikely to increase and will amount to approximately 300 thousand ha. With average weather conditions, the yield may reach 250 dt/ha, and the harvest - approximately 7.5 million tonnes.

WARUNKI PRENUMERATY

Prenumerata realizowana przez Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB.

Zamówienia na prenumeratę w wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie <http://ierigz.waw.pl/publikacje>.

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: dw@ierigz.waw.pl lub kontaktując się telefonicznie - Barbara Walkiewicz, tel.: 22 50 54 685 lub faks: 22 50 54 636 w godzinach 8:00-16:00.

Prenumeratę i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy prowadzi Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB, 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20 (wejście od ul. Szkolnej 2/4) pokój numer 3.

Prenumerata roczna 1 egz. w 2013 r.:

- wersja papierowa - 21 zł.
- wersja elektroniczna - 21 zł.

Zamówienia na prenumeratę wraz z dowodem wpłaty prosimy przysyłać na adres:

- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20
- e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Przedpłaty na prenumeratę należy wpłacać na konto Instytutu:
PEKAO S.A. IV O/Warszawa nr 68 1240 1053 1111 0010 1493 6433

W tytule przelewu prosimy podać tytuł analizy i jej numer.

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wiernie odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

ISSN 1231-2762

Prenumerata Analizy (1 zeszyty) w 2013 roku wynosi 21 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: 505-46-36
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>